

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og
Sociale Forhold
Att. Tina Hansen
Sendt via e-mail til tha@sm.dk

Den 19. januar 2015
D.nr. 1844-020
Sagsbeh. Thomas Gruber

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696
lev@lev.dk
www.lev.dk

LEVs hørings svar vedr. Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love

Indhold

<i>Resume</i>	2
<i>Hvem er 'mennesker med udviklingshæmning'?</i>	2
<i>Mennesker med udviklingshæmnings historie</i>	4
<i>Bemærkninger til lovforslaget</i>	5
<i>Formål og gruppeinddeling (§§ 79 - 80)</i>	5
<i>Samling af visse ydelser i en tilbudsvifte (§§ 104 - 109)</i>	7
<i>Udredning og handleplaner (§§ 102 og 103)</i>	9
<i>Afslutning</i>	11

Selvom Landsforeningen LEV – modsat flere tidligere høringer inden for Socialministeriets område – ikke er opført på lovforslagets høringsliste, fremsender vi hermed nedenstående hørings svar. Servicelovens voksenbestemmelser har helt grundlæggende betydning for voksne med udviklingshæmning.

Landsforeningen LEV opfordrer indtrængende til, at forslaget til ændring af servicelovens voksenbestemmelser forkastes. En vedtagelse vil med meget stor sikkerhed betyde grundlæggende og varige forringelser af livsvilkårene for mennesker med udviklingshæmning og for andre borgere med funktionsnedsættelser. Forslaget vil – i kommunernes praktiske forvaltning af de nye regler - medføre et gradvist opgør med fundamentale handicappolitiske værdier og indebære yderligere svigt af sårbare og værgeløse borgere.

Vi betvivler ikke, at Folketingets partier har positive intentioner om styrkelse af den sociale indsats for borgere med brug for hjælp og støtte. Men vores omfattende og helt konkrete erfaringer med, hvordan en stor del af landets kommuner i praksis omsætter gældende lovgivning, gør, at vi finder anledning til at udtrykke dyb bekymring. Nationale myndigheders manglende vilje til at gribe effektivt ind over for kommunerne, selv når der sker meget entydige rettighedskrænkelser af borgerne, bidrager kun til at styrke vores bekymring for de fremtidige effekter af nærværende forslag.

Resume

LEVs vurdering af forslaget er i kort form, at:

- Forslagets målgruppeinddeling vil i praksis medføre, at mennesker med lettere udviklingshæmning placeres i målgruppe 1. Konsekvensen vil i mange tilfælde være, at borgere, som i dag klarer sig med et beskedent – men helt afgørende – omfang af individuel socialpædagogisk støtte i egen lejlighed, henvises til åbne gruppetilbud. En del af disse borgere vil 'falde igennem', og gradvist vil deres personlige og sociale problemer blive øget.
- Forslagets tilbudsvifte (målgruppe 3) medfører et fundamentalt rettighedsstab for nogle af samfundets mest sårbare borgere. Kommunernes mulighed for at substituere inden for viften vil med stor sikkerhed medføre, at borgere, som i dag har et retskrav på meningsfuld aktivitet eller beskæftigelse i dagtimerne (nuværende §§ 104 og 103), henvises til ren omsorg og pleje i botilbuddet.
- Ankesystemet vil ikke komme i berøring med en stor del af de afgørelser, som vil blive truffet inden for tilbudsviften (målgruppe 3). De færreste udviklingshæmmede formår at klage på egen hånd – og mange har ikke pårørende eller lignende, som kan yde den nødvendige støtte i den forbindelse. Men selv hvis afgørelserne ankes, finder vi det usandsynligt, at ankesystemet reelt vil have mulighed for at underkende en kommunes substitution af fx et aktivitets- og samværstilbud med pædagogisk bistand i eget hjem.
- Forslagets krav om handleplaner og udredning udgør ikke i praksis en styrkelse af borgerens retssikkerhed – eller af fagligheden i afgørelserne og den indsats, som ydes. Faktisk medfører nærværende lovforslag en lempelse af kravene til indholdet i handleplanerne i forhold til den nugældende lovgivning.
- Den foreslåede udredningspligt er så upræcis og rummelig i sin formulering, at den ikke i praksis vil medføre en styrkelse af grundlaget for kommunernes sagsbehandling og indsatsen for borgeren. De nugældende krav om 'sagens oplysning' udgør reelt en tilsvarende forpligtelse over for kommunerne.

Vores vurdering af forslaget uddybes senere i høringssvaret. Men der skal ikke herske tvivl om, at indførelsen af en tilbudsvifte (gruppe 3) uden sammenligning er det element i lovforslaget, som bekymrer os mest.

Hvem er 'mennesker med udviklingshæmning'?

Vi vælger imidlertid – ganske utraditionelt – at indlede med en beskrivelse af mennesker med udviklingshæmning samt de vilkår, som de er givet historisk. Denne beskrivelse er helt afgørende for at forstå de effekter, som nærværende forslag vil medføre i forhold til denne gruppe borgere – en indsigt, som enten

ikke er til stede blandt designerne af lovforslaget, eller som man har valgt at se bort fra.

Mennesker med udviklingshæmning er en mangfoldig gruppe borgere – også når det gælder omfanget og karakteren af deres funktionsnedsættelser. Der skønnes at være mellem ca. 30.000 voksne udviklingshæmmede i Danmark, og helt overordnet kan funktionsnedsættelserne karakteriseres via nedenstående meget grove inddeling:

- Lette udviklingshæmning: Omkring 1/4 af gruppen kan siges at være kendetegnet ved at have relativt beskedne funktionsnedsættelser – helt overvejende kognitive. De klarer de fleste praktiske gøremål på egen hånd, kan færdes alene og deres hjælpebehov er ofte indskrænket til et relativt beskedent omfang af socialpædagogisk bistand – fra få timer dagligt til 3-4 timer ugentligt. Mange i denne gruppe bor i selvstændig bolig og har ofte mulighed for job med løntilskud (skånejob) i almindelige virksomheder.
- Mellem udviklingshæmning: Omkring 1/2 af gruppen kan siges at være kendetegnet ved væsentlige og mere komplekse funktionsnedsættelser – i en del tilfælde både fysiske og kognitive. De har i forskelligt omfang behov for såvel socialpædagogisk som praktisk bistand, men mange er i stand til – med den fornødne støtte – at medvirke i diverse dagligdags aktiviteter. De fleste i denne gruppe formår at kommunikere verbalt med deres omgivelser – omend i forskelligt omfang og med forskelligt støttebehov. Hovedparten af denne gruppe bor i botilbud eller lignende kollektive boformer og har behov for daglig støtte og hjælp – herunder til daglige praktiske gøremål, understøttelse af sociale relationer, ledsagelse uden for boligen mv. En stor del af denne gruppe gør i dagtimerne brug af beskyttet beskæftigelse (nuværende § 103) og/eller aktivitets- og samværstilbud (nuværende § 104).
- Svær udviklingshæmning og multihandicap: Omkring en 1/4 af gruppen kan siges at være kendetegnet ved at have meget omfattende og komplekse funktionsnedsættelser. Der er typiske tale om multihandicap, som på indgribende vis berører både fysiske og kognitive funktioner. Denne gruppe borgere er helt afhængige af hjælp døgnet rundt – både specialiseret socialpædagogisk bistand, ledsagelse, kommunikationsunderstøttelse, fysisk træning, praktisk bistand mv. Borgerne i denne del af målgruppen bor stort set alle i botilbud med døgnstøtte – nogle bor desuden fortsat hjemme hos forældrene, der i den forbindelse modtager støtte i hjemmet. I dagtimerne gør borgerne i denne gruppe typisk brug af daglige aktivitets- og samværstilbud.

Det er indlysende, at denne karakteristik af den samlede målgruppe 'mennesker med udviklingshæmning' er skitseagtig og savner nuancer. Men karakteristikken kaster lys på den betydelige variation, som gør sig gældende – og på spændet i

omfanget og karakteren af den nødvendige hjælp. Modsat tænkningen i nærværende lovforslag kunne vi imidlertid aldrig drømme om at anbefale, at ovenstående inddeling anvendes som grundlag for visitation af hjælp.

Mennesker med udviklingshæmnings historie

I meget kort form er de historiske nøglebegivenheder i samfundets behandling af mennesker med udviklingshæmning:

- Frem til 1970'erne var behandlingen kendetegnet ved anbringelse i store anstalter kendetegnet ved livslang isolation fra det omgivende samfund, fratagelse af almindelige medborgerrettigheder og for en del af målgruppens vedkommende pacificering og medicinsk eller fysisk fiksering. Forbedringerne af de fysiske og pædagogiske rammer var beskedne helt frem til 1980'erne, hvor amterne overtog opgaven fra staten.
- Fra 1980'erne og årene frem skete der en markant socialpædagogisk styrkelse af indsatsen for beboerne samt af synet på denne gruppe borgere. Der skete en gradvis afvikling af en del af de store anstalter (som dog ikke er tilendebragt i dag), og der blev etableret flere mindre bofællesskaber. Generelt var 80'erne og 90'erne præget af faglig optimisme på vegne af borgerne og en ambition om at skabe mere almindelige livsvilkår – herunder ikke mindst muligheden for at 'komme ud af institutionen'. Det var bl.a. i denne periode, at princippet om et dagligt miljøskifte (hjem/botilbud – dagtilbud/værksted eller lig.) blev cementeret i amternes praksis (og senere i serviceloven i 1998) tillige med en række andre positive forandringer i menneskesynet og kvaliteten af den faglige pædagogiske indsats. Der er ingen tvivl om, at den faglige oprustning, forbedringen af de fysiske rammer og ændringen i menneskesynet har skabt store resultater. Først og fremmest for de berørte borgere – men i høj grad også for samfundet. Mange mennesker, som førhen var livslangt institutionsanbragte, viste sig med den rette indsats at have ressourcer, der gjorde dem langt mindre afhængige af hjælp.
- Fra midten af 00'erne er vilkårene for mennesker med udviklingshæmning kommet voldsomt under pres. Det er dels sket i form af markante forringelser af de prioriterede ressourcer til den nødvendige pædagogiske og praktiske bistand, dels i form af en svækket lokalpolitisk interesse for en gruppe borgere, der ikke udgør nogen betydende lokal vælgergruppe. Mange udviklingshæmmede er de senere år blevet frataget ydelser og tilbud, som er helt afgørende for deres muligheder for at leve en rimelig tilværelse. Det gælder eksempelvis den voldsomme beskæring af mulighederne for socialpædagogisk ledsagelse og støtte i hverdagen, som der har været megen debat om i løbet af 2014. Vi har også i denne periode været vidne til mere strukturelle og principielle forringelser - fx at en del kommuner nu erstatter de mindre og mere inkluderende bofællesskaber med nybyggede store plejehjemslignende botilbud opført efter almenboliglovgivningen.

Som med beskrivelsen af mennesker med udviklingshæmning er denne historiske oversigt naturligvis skitsepræget. Men også her tjener den som en helt afgørende baggrund for den skepsis, som LEV nærer over for forslaget.

Bemærkninger til lovforslaget

Som nævnt indledningsvis betvivler vi ikke, at de partier, som har drøftet lovforslaget, inden det blev sendt i høring, har positive intentioner om at styrke kvaliteten i indsatsen for mennesker med handicap og de øvrige målgrupper i lovgivningen. Det er imidlertid LEVs klare vurdering, at sådanne intentioner med garanti ikke vil blive indfriet med det foreliggende forslag.

Formål og gruppeinddeling (§§ 79 - 80)

Forslagets formålsparagraf rummer i stk.2 en angivelse af målgrupperne for indsatsen efter voksenbestemmelserne:

- " 1) Personer med let nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller lettere sociale problemer eller personer, som er i risiko for at udvikle lette funktionsnedsættelser eller lettere sociale problemer.
- 2) Personer med få, afgrænsede og relativt enkle hjælpebehov.
- 3) Personer med varig og/eller betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer."

Denne nyskabelse, i forhold til gældende lov, begrundes i bemærkninger med, at målgrupperne " ... kan tydeliggøre, at der er forskel på borgernes støttebehov, og medvirke til, at borgeren modtager en effektiv og målrettet indsats, der modsvarer den enkeltes behov."

Det fremgår desuden, at borgerens målgruppeplacering er afgørende for, hvilke ydelser den pågældende kan tildeles. Eksempelvis angives det, at borgere i målgruppe 1 (lette funktionsnedsættelser mv.) "... alene [skal] kunne modtage ydelser i form af tidlig, forebyggende indsats", mens borgere i målgruppe 3 (betydelige funktionsnedsættelser mv.) kan tildeles ydelser knyttet til såvel gruppe 1, 2 og 3.

Det er kendetegnende for lovforslagets beskrivelse af målgrupperne, at begrebsanvendelsen er upræcis og skiftende, hvilket er særdeles u hensigtsmæssigt. I selve § 79 beskrives to af målgrupperne (1 og 3) med anvendelsen af "funktionsevne" og "sociale problemer", mens gruppe 2 beskrives med anvendelsen af "hjelpebehov". I forslaget bemærkninger er inkonsistensen endnu mere udtalt – eksempelvis beskrives målgruppe 3 både som borgere med " varig og/eller betydelig funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer" og "målgruppen med komplekse problemer" (side 29). Bemærkningerne indeholder i øvrigt ingen konkrete eksempler, der kan bidrage til nærmere indkredsning af, hvilke borgere og behov der er tale om.

LEV finder målgruppeinddelingen problematisk. Vi bryder os generelt ikke om den generaliserede stemping, som hermed foreslås indført i lovgivningen. Men på det mere praktiske niveau skyldes vores skepsis følgende forhold:

- Målgruppeinddelingen – og de dertil knyttede ydelser – indebærer et angreb på princippet om konkret og individuel vurdering af behov og hjælpens karakter. I relation til henholdsvis gruppe 1 og 2 sker der således en afgrænsning af, hvilke typer indsatser der må iværksættes. Med de oplagte risici, der er for, at kommunerne foretager en fejlagtig målgruppeplacering af eksempelvis borgere med komplekse – men mere skjulte – funktionsnedsættelser, forekommer denne logik særdeles uhensigtsmæssig.
- Der vil med meget stor sikkerhed ske omfattende fejlindplaceringer af borgerne i de tre målgrupper, idet kommunerne får stærke økonomiske incitamentter til at kategorisere borgerne som tilhørende gruppe 1. Der er betydeligt belæg for denne forudsigtelse – se blot, hvorledes landets kommuner eksempelvis valgte at implementere fleks- og førtidspensionsreformen. Over en bred kam nægtede de kommunale myndigheder at tildele mennesker med udviklingshæmning, multihandicap mv. under 40 år førtidspension med henvisning til lovændringen – uanset at loven klart angiver, at denne gruppe skal tildeles pension.
- Blandt de borgere, som er i åbenlys risiko for fremover at blive placeret i gruppe 1, er mennesker med lettere udviklingshæmning (jf. beskrivelsen i et tidligere afsnit). Dette vil med garanti ske i ganske stort omfang – uanset lovforslagets bemærkninger om, at gruppe 1 angiveligt udgøres af borgere, som i dag slet ikke er berettiget til hjælp efter serviceloven. Konsekvenserne for denne gruppe udviklingshæmmede vil være tab af ydelser i form af socialpædagogisk hjemmevejledning – en hjælp, som trods dens meget beskedne omfang (fx 2 -4 timer ugentligt), er helt afgørende for deres fortsatte mulighed for at klare sig i egen lejlighed. De vil – som konsekvens af deres placering i gruppe 1 – være henvist til at benytte åbne, gruppebaserede tilbud. Vel at mærke kun såfremt kommunen (evt. via frivillig organisation) har valgt at etablere et sådan. Mange af disse borgere vil ikke formå at drage nytte af de gruppebaserede tilbud – og over tid vil de opleve stigende mistrivsel og gradvist blive dårligere til at klare sig selv.
- Det anføres, at borgere i gruppe 1 til enhver tid kan ansøge kommunen om konkrete ydelser knyttet til andre målgrupper (typisk målgruppe 3), hvorved der opstår klageadgang. Denne klageadgang er i de fleste tilfælde illusorisk. De færreste borgere i målgruppen har ressourcer og den fornødne indsigt i gældende lovgivning, ansøgningsprocedurer mv. – og vil ikke ansøge. I LEV forudser vi, at kommunens målgruppeplacering i mange tilfælde vil blive anvendt som selvstændigt argument for at afslå en målgruppe1-borgers ønske om fx socialpædagogisk bistand. En argu-

mentation, som de fleste borgere i disse målgrupper vil tage for gode varer – og som derved ikke ankes.

LEV er samlet set stærkt skeptisk over for den foreslåede målgruppemodell og forudser, at den i sig selv vil bidrage til ringere forebyggelsesindsats – og til forringelse af livsvilkårene for sårbare borgere.

Samling af visse ydelser i en tilbudsvifte (§§ 104 – 109)

Forslaget indebærer, at en række ydelser samles i en såkaldt tilbudsvifte målrettet borgere, som er kategoriseret i målgruppe 3. Altså "personer med varig og/eller betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer."

Det drejer sig om følgende af den nugældende servicelovs ydelser:

- § 84, stk. 2 - midlertidigt ophold til borgere med behov for omsorg og pleje,
- § 85 - socialpædagogisk bistand,
- § 86 - træning,
- § 101 - stofmisbrugsbehandling,
- § 102 - tilbud af behandlingsmæssig karakter,
- § 103 - beskyttet beskæftigelse,
- § 104 - aktivitets- og samværstilbud,
- § 107 - midlertidige botilbud,
- § 114 - støtte til køb af bil og
- § 116 - boligindretning og boligskift.

Inden for denne tilbudsvifte skal kommunerne kunne foretage "hel eller delvis substitution" mellem ydelserne. Målet med substitutionen angives i bemærkningerne at være "... at give kommunalbestyrelsen størst mulig fleksibilitet med hensyn til sammensætningen af indsatsen til den enkelte borger og for at sikre, at indsatsen i videst muligt omfang modsvarer borgerens behov".

Den væsentligste effekt af en sådan tilbudsvifte er imidlertid ikke større fleksibilitet eller bedre match mellem behov og ydelser. Den helt afgørende effekt af tilbudsviften er, at borgere, som i dag har entydige rettigheder til særlige tilbud, fratages disse rettigheder.

Denne ændring vil have gennemgribende og dybt alvorlige konsekvenser for nogle af samfundets suverænt mest sårbare og udsatte borgere, herunder ikke mindst flere tusind borgere med udviklingshæmning og multihandicap.

LEV er chokeret over, at dette rettighedstab ikke beskrives eksplicit i forslagens bemærkninger, og vi skal derfor her forsøge at illustrere det omtalte rettighedstab med udgangspunkt i tre af de tilbud, som skal indgå i viften.

Som det forklares i afsnittene om gældende ret (s. 42) skal kommunalbestyrelsen efter nugældende § 103 tilbyde beskyttet beskæftigelse "... til borgere under folkepensionsalderen, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet". På tilsvarende vis skal kommunalbestyrelsen efter § 104 tilbyde målgruppen aktivitets- og samværstilbud med henblik på "... opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller livsvilkårene".

Både § 103 og § 104 tilbud udgør således i de gældende regler en entydig rettighed for de borgere, som tilhører målgruppen.

Disse rettigheder bortfalder med kommunernes mulighed for substitution inden for viften. En kommune vil således med de nye substitutionsregler kunne skønne, at borgeren ikke skal tilbydes et aktivitets- og samværstilbud eller et beskyttet beskæftigelsestilbud, men i stedet ydes socialpædagogisk bistand og pleje i borgerens bolig.

Denne substitutionsmulighed vil landets kommuner med stor sikkerhed vælge at benytte sig af, og rettighedstabet vil således ikke blot være af formel karakter. Kommunernes økonomiske og styringsmæssige incitament er spiller her en afgørende rolle, herunder fx ønsket om at reducere køb af pladser i beskæftigelse- eller aktivitets- og samværstilbud i andre kommuner, optimering af udnyttelse af personaleressourcer i bostederne, reduktion i transportomkostninger mv.

Denne udvikling vil få dramatisk indvirkning på mennesker med udviklingshæmning, der de seneste mange år har haft mulighed for – og siden serviceloven i 1998 også ret til – et dagligt eller et næsten dagligt miljøskifte via meningsfuld aktivitet i dagtimerne.

Adskillige kommuner har inden for de senere år forsøgt at udhule miljøskiftet med beskæring af de tildelte dage pr. uge til borgeren. I det omfang disse afgørelser er nået til Ankestyrelsen, er kommunerne blevet underkendt, hvilket illustrerer den stærke beskyttelse af borgeren, som den lovfæstede rettighed til fx beskyttet beskæftigelse eller aktivitets- og samværstilbud giver. I en tilbudsvifte med substitutionsmulighed er denne rettighed faldet bort – og erstattet af kommunale skøn pakket ind i uforpligtende ord som 'helhedsorientering', '(re)habilitering' og udviklingsorientering'.

Med den foreslåede tilbudsvifte vil Ankestyrelsen ikke kunne underkende kommunernes substitution af § 103 og § 104 tilbud med socialpædagogisk bistand hjemme i botilbuddet. Så længe kommunens afgørelse er velbelyst osv., vil en

kommune fremover – helt i tråd med lovgivningen – kunne undlade at tildele voksne udviklingshæmmede meningsfuld dagbeskæftigelse uden for boligen.

I LEV frygter vi, at årtiers handicappolitiske landvindinger skyldes bort med den planlagte tilbudsvifte. Vi vil gradvist vende tilbage til en situation, hvor udviklingshæmmede – især den del af målgruppen som har de mest indgribende og komplekse handicap – igen er henvist til ren omsorg og pleje i deres botilbud.

Udredning og handleplaner (§§ 102 og 103)

På overfladen kommer de positive intentioner i lovforslaget blandt andet til udtryk i indførelsen af en egentlig udredningsparagraf (§ 102) samt kravet om handleplaner (§ 103) til personer, der modtager hjælp efter kapitel 17.

Efter LEVs klare vurdering udgør såvel forslagens udredningskrav samt handleplanskrav imidlertid ingen reel ændring af kommunernes nuværende forpligtelser. Faktisk er der, for så vidt angår handleplanspligten, reelt tale om en noget besynderlig lempelse af kravene til kommunerne om at udarbejde solide og anvendelige handleplaner.

I udredningsforpligtelsen i § 102 fremgår det i stk. 3, at "Udredningen skal være tilstrækkelig til at danne grundlag for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Udredningen kan, hvis det findes relevant, blandt andet omfatte..." (vor understregning). Herefter oplystes en række forhold, som kan belyses i udredningen, herunder blandt andet omfanget af den fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse eller de sociale problemer, egenomsorg, kommunikation, socialt liv mv.

LEV er positive over for det signal, som denne udredningsforpligtelse repræsenterer. Men bestemmelsens meget løse og uforpligtende karakter gør, at udredningskravet ikke i praksis vil adskille sig fra de nugældende krav til sagens oplysning, jf. Lov om retssikkerhed og administration. Faktisk er lovforslagets krav til indholdet af udredningen så uforpligtende, at en kommunes udredning af en borger med betydelig og/eller varigt nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer kan udelade en beskrivelse af funktionsnedsættelsen eller de sociale problemer, hvis ikke det "findes relevant". Det, mener vi, er påfaldende løse krav til et element i lovforslaget, som der ellers er lagt afgørende vægt på i argumentationen for forslagens nødvendighed.

Samme insisteren på ikke at stille et indlysende minimum af indholdsmæssige krav, findes i lovforslagets angivelse af handleplanspligten (§ 103). Også her angiver forslaget, at handleplanen kun skal beskrive eksempelvis formål med indsatsen eller hvilken type indsats, der skal iværksættes, såfremt "det findes relevant".

Forslagets handleplanskrav er dermed en svagere forpligtelse for de kommunale myndigheder end de gældende regler i § 141. Heraf fremgår også, at kommunen skal tilbyde udarbejdelse af en handleplan for personer i målgruppen. Men modsat forslaget er der i gældende regler entydige krav om, at handleplanen skal indeholde beskrivelse af eksempelvis formål med indsatsen, hvilken indsats der er nødvendig samt varigheden af indsatsen.

Efter LEVs opfattelse er det ubegrundet at foretage denne markante svækkelse af kravene til handleplanerne. Der er oplagt risiko for, at kommunerne vil fortolke denne lempelse som en åbning for at nedprioritere arbejdet med handleplaner, hvilket ikke forekommer at være lovforslagets intention (?). Men det er oplagt, at der vil ske en nedprioritering i nogle kommuner – til stor skade for kvaliteten af indsatsen og for borgeren, og dermed også for effekten af indsatsen.

LEV har i øvrigt vanskeligt ved at finde grundlag for forslaget bemærkninger om, at "... der foretages en udvidelse af kommunalbestyrelsens pligt efter serviceloven til at udarbejde handleplaner, således at alle borgere, der får bevilget ydelser i form af omfattende hjælp, skal have en handleplan". I den nugældende § 141 fremgår det således i stk. 2., at "Kommunalbestyrelsen skal tilbyde at udarbejde en handleplan, når hjælpen ydes til 1) personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller 2) personer med alvorlige sociale problemer, der ikke eller kun med betydelig støtte kan opholde sig i egen bolig, eller som i øvrigt har behov for betydelig støtte for at forbedre de personlige udviklingsmuligheder." Altså en målgruppeafgrænsning som er nærmest identisk med forslaget målgruppe 3.

Vi finder således, at det er tvivlsomt, om der i praksis vil ske en udvidelse af den personkreds, som skal have tilbud om handleplaner – i hvert fald hvis handleplaner skal forstås som andet end lidt bemærkninger i den afgørelse, som borgeren modtager. Forslagets bemærkninger giver da heller ingen eksempler eller anden beskrivelse, som kan bidrage til en afklaring af, hvad det er for borgere, der i dag ikke har krav på en handleplan efter § 141 – men som vil få et sådan krav med de nye bestemmelser.

Dermed smuldrer en helt afgørende del af hele lovforslagets erklærede formål om, at "borgerne i højere grad får en effektiv og målrettet social indsats". Uden en reel styrkelse af udrednings- og handleplansforpligtelsen er denne styrkelse usandsynlig.

Efter LEVs opfattelse afspejler de meget løse bestemmelser om udredning og handleplaner en overdreven og helt unødvendig imødekommelse af kommunernes konstante krav om øget handlefrihed og færre lovgivningskrav. Kommunale krav, som i dette tilfælde medfører en reel svækkelse af borgerens retssikkerhed og krav på en ordentlig sagsbehandling og indsats.

Vi skal i øvrigt bemærke, at forslaget ikke indeholder mekanismer eller incitamenter, som kan tilskynde kommunerne til rent faktisk at leve op til udrednings- og handleplansforpligtelsen. Sådanne mekanismer findes ej heller i den eksisterende lovgivning, og vi kan i den forbindelse oplyse, at LEVs rådgivning jævnligt støder på sager, hvor borgere ikke er tilbudt en lovpligtig § 141 handleplan (trods åbenlys tilhørsforhold til målgruppen). Så svag er implementeringen af serviceloven rent faktisk, når det gælder nogle af de mest sårbare mennesker. Tankevækkende her hvor vi nærmer os servicelovens 20 års jubilæum.

Afslutning

Vi afrunder dette høringssvar med en gentagelse af opfordringen til helt at tage forslaget af bordet. Trods løfter om det modsatte er vi i LEV ikke i tvivl om, at lovændringen vil medføre nye og ganske betydelige forringelser for nogle af samfundets mest udsatte og sårbare borgere.

Med venlig hilsen

Søren Kristensen
Landsformand